

Društvene vesti.

+ **RADOVLJIŠKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje dne 5. aprila (sreda) ob 10. uri v Podnartu. Obred je na vsak način prijaviti šolskemu vodstvu v Ovšišah.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARENBERŠKI OKRAJ** ima svoj redni občni zbor v četrtek dne 6. aprila t. l. ob pol 9. uri v šoli v Marenbergu. Dnevni red: 1. Podavanje tov. Iv. Muršeca o te- lovadbi: »Redovne in proste vaje na osnovni šoli s praktičnim nastopom učencev.« 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Volitev novega odbora. 4. Določitev članarine za leto 1922. 5. Nasveti in želje. Udeležba je za vse člane obvezna! Od- sotnost je opravičiti!

+ **Z OBČNEGA ZBORA UČITELJ- SKEGA DRUŠTVA ZA MEZIŠKO DOLI- NO — DNE 4. t. m. NA PREVALJAH.** V svojem poročilu je predsednik ugotovil, da je naše društvo eno najdelavnejših učiteljskih društev. Zborovalo je redno vsak mesec in obravnavala so se tako stanovska kot pedagoška in narodno kulturna vprašanja. Mnogo dela je opravil tudi odbor. V društvu je vladal duh strpnosti in načelo nadstrankarstva — zato so tudi vsi učitelji in učiteljice od prvega do zadnjega organizirani v našem društvu in v njem vlada lepa sloga. — Mar- sikaj je zaposljevalo naše sile in nas od- vajalo od pozitivnega dela, kar bi bilo lahko izostalo, ako bi bile šolske razmere v kraju bolj konsolidirane. — Zadeva Möderndorfer se razvija povoljno v na- šem smislu. Naše prizadevanje v zadevi uvrstitve Meziške doline v višji krajevni plačilni razred žalibog dosedaj ni imelo uspeha. Postopanje pri uvrščanju nas je globoko ozlovoljilo. — Debata, ki je sle- dila poročilu, je podala nerazveselivo sli- ko razmer, v katerih mora učiteljstvo v naši dolini delovati. Povsod so na delu sile, ki tajno in očitno rovarijo proti učiteljstvu kot nositelju državne misli. Za- slombe nikjer in nasprotniki vedno drz- nejši. V sredstvih so malo izbirčni in celo mladino hujskajo proti nam. Eno spozna- nje se nam je rodilo iz vseh teh opazo- vanj in izkušenj. Z majhnimi sredstvi ne pridemo zlu do živega. Treba združenja vseh poštenih elementov, vseh, ki se ho- čejo posvetiti vzgoji naroda brez sebičnih namenov, treba koncentracije naših sil, treba nam samokritike, treba programati- čnega dela na trdni in jasni idejni osno- vi. Ne trosimo in cepimo več svojih sil, ampak uporabljamo jih čim plodnejše in ekonomičneje, vse usmerjeno na en cilj. Skrbimo, da nas prihajajoči kritični časi ne najdejo nepripravljene in da nam de- struktivne sile ne zrastejo preko glave! Organizacija vseh pozitivnih delavcev za pravo kulturno in narodno vzgojno delo — to bodi najresnejša naloga, ki se ji po- sveiti učiteljstvo poleg svojega šolskega dela v tekočem letu. V tem smislu so že tudi pripravljene razni predlogi in referati. Perečemu vprašanju bodočih šolskih za- konov na ljubo smo morali zapostaviti to tako važno vprašanje.

Že predzadnje zborovanje je bilo vse posvečeno razpravljanju o zakonskem načrtu o osnovnih šolah. Največ se je v tem oziru seve delalo v odboru. Naše dru- štvo je naročilo vso nam dostopno za- vedno literaturo in delo razdelilo med re- ferente. Predloge glede osnovne šole smo poslali posebnemu odseku, ki se je usva- ril pri poverjeništvu v Ljubljani. Smerod- atno za naše stališče napravil zakonskim načrtom je naše stremenje, da se prilagodi naše šolstvo posebnim razmeram na- še države kot izrazito agrarne države z obilico nižje organiziranih šol.

Na občnem zboru je podal tov. M. in- struktiven referat o našem srednjem in drugem šolstvu in njega bodočem ustro- ju ter zlasti tudi o bodočem izobraževališ- ču za ljudskošolsko učiteljstvo. Primerjal je vedno naše zahteve z reformami, ki so se izvedle v najnaprednejših sosed- nih državah in zavračal neresen način argumentacije nasprotnikov reforme. Po živahni debati so bile sprejete spodajšnje teze.

Tov. Košir je poročal o ustanovitvi okraj. učiteljske knjižnice in dal navodila in nasvete o njeni uporabi. Knjižnica že šteje 382 knjig, med njimi knjiž. redkosti, veliko knjig o sadrjevi in vrtnarstvu. Mnogo se je razpravljalo glede virov za nabavo novih knjig.

Na tov. Močnika kot na našega za- stopnika v okr. šol. svetu so bile stavljene razne interpelacije glede delovanja te korporacije. Tov. Močnik je zagovarjal svoje postopanje, podal razna pojasnila in končno izjavil, da odloži svoj mandat, ker se mu ne zdi umestno, da je mandat predsed. društva in zastopnika v okr. š. svetu poverjen eni in isti osebi.

Mimo drugega omenjamo še sklep, da vložijo društvo proti nekemu listu, ki je

pavšalno blatil učiteljstvo, sodnijsko tož- bo.

Volitve novega odbora so imele sle- deči uspeh: predsednik: Peter Močnik, odborniki: Ignac Mlačnik, Vinko Möderndorfer, Ludevít Komar, Janko Gačnik, Li- zika Kertova, namestniki: Alojzija Vre- čekova, Adolf Sokol, Ivo Kuraš.

Rezolucije, sprejete na občnem zboru učiteljskega društva za Meziško doli- no dne 4. III. 1922.

1. Izhodišče za vsako preureditev in reforme šolstva mora biti načelo, da **stoj vse šolstvo v službi naroda in države**, nju rasti in veličine in imej pred očmi vedno korist celote, bodi da potem podaja ele- mentarno ali strokovno znanje, ali se po- sveča znanstvenemu delu in izobraževa- nju.

2. Zato moramo z vsem povdarkom zahtevati, da se ureli in preurejui naše šolstvo po enotnih vidikih in načelih od otroškega vrtca do univerze, da pred- stavlja naše bodoče šolstvo pri vsej za- željeni raznolikosti in razvojni svobodi neko **organsko enoto tako po duhu**, idejni osnovi in sorodnosti izobraževalne ma- terije, kakor po svoji organizaciji, ustvar- jajoči prilike in možnosti, da postane lah- ko vsak nadarjenec deležen boljše izob- razbe, da se vsak talent lahko razvije v smeri, ki mu je najbolj prikladna in da bo vsakomur vedno odprta **pripravna pot** do najpopolnejšega izobraževališča.

3. V tem smislu smatramo vprašanje bodočih šolskih zakonov kot zadevo ce- lega naroda in jasno nam je, da se morajo prej sporazumno z zastopniki vseh šol in z vsemi zainteresovanimi prosvetnimi in drugimi faktorji določiti **enotni pravci za izgradnjo vsega šolstva** preden se prepu- sti strokovnjakom podrobnejše delo.

4. Zato odločno odklanjamo **insinua- cijo**, da spada v naš **okrog samo obrav- nava zakona o osnovnih šolah** in protis- tiramo proti temu, da se smatra vpraša- nje ureditve tkzv. srednjega in drugega šolstva kot izključna zadeva ožjega kro- ga strokovnjakov in se ne da širšemu krogu interesentov prilike za upogled v zakonske načrte.

5. Ugotavljamo, da so slabe posledice tega postopanja očitne, ker se je dose- danja debata v časopisju omejevala zgolj na **načelni zagovor oz. odklonitev zakon- skega načrta in ni rodila niti ene plodne misli**, pač pa pokazala pri nekaterih za- govornikih sedanjega sistema silno tesno- srčno pojmovanje problema.

6. Izjavljamo se za tkzv. **enotno nižjo srednjo šolo in odobravamo stališče naših zastopnikov** pri zadavnem glasovanju v višjem šolskem svetu. Smo za ta šolski preustroj iz najtehtnejših narodno kultur- nih, pedagoških in socialnih razlogov, iz razlogov, ki so bili merodajni za slične, a dalekosežne reforme v najkulturnejših državah kakršne so n. pr. nordijske, ka- kršna je n. pr. Švica) in tudi iz ozirov na naše **posebne** razmere. To stališče se ne dotika stališča posameznika naprav tkzv. humanistični izobrazbi, koje najuglednejši prijatelji so, kakor n. pr. vidimo pri so- sednih Nemcih, dostikrat vneti **zagovorniki reforme humanistične gimnazije**.

7. Hkrati izjavljamo, da smo načelno **proti predalekosežni otesnitvi** razvojnih možnosti in **proti pretirani unifikaciji šol- stva**, dopuščajoč samo en tip brez mož- nih modifikacij, ustrežajočih gotovim ute- meljenim zahtevam in resničnim potreb- am.

8. Napram očitnanju **nekompetentno- sti** v tem vprašanju izražamo svoje mne- nje, da izvira ta očitek zgolj iz **ignorance**, ker so se v vseh naprednih državah re- ševala načelna šolska vprašanja **od vseh šolnikov skupno** in vzajemno ter opozar- jamo na tem mestu samo na **dejstvo**, da segajo **nižji razredi** srednjih šol **globoko v dobo splošne šolske obveznosti** in se že zato ne da osnovno šolstvo **organično ro- čiti** od drugega šolstva.

9. Izražamo svoje prepričanje, da se moramo pri reorganizaciji našega šolstva **posebno ozirati na to, da postanejo vse šole čim bolj dostopne kmetskemu nara- du** — iz razlogov, ki jih ni treba navajati. Enotna nižja srednja šola pomeni v tem oziru **napredek, a ne zadostuje**. Baš ta ozir je bil eden **najmerodajnejših**, da se je v najnaprednejših državah srednje šol- stvo zgradilo na osnovi šest do devetlet- nega obligatornega obiska **osnovne šole** in se je kot posledica tega **skrajšala štud- dijska doba** na srednji šoli. Isti ozir ve- ljajo za našo **izrazito agrarno državo**. Zato se izrekamo za to, da bi prestopali učenci šole po dovršenem petem ali šest- em letu osnovne šole v srednjo šolo in bi se ta na svojih nižjih stopnjah skrčila za **en razred**. Zagovarjati bi se dal tudi po- seben tip srednje šole z **reduciranim šte- vilom razredov** (recimo s šestimi razre- di), kamor bi prestopali **starejši, zrelejši** učenci, ki so dovršili kako višje organizi-

rano ljudsko šolo ali so se doma pripra- vilji za študij na srednji šoli. Končno bi bilo tudi umestno, da se **meščanske šole**, ustanovljene v vsakem sodnijskem okra- ju, uredijo tako, da bi služile razen svojih prvotni nalogi tudi **pripravi učencev za vstop v višjo srednjo šolo**.

10. Smatramo kot **konsekvenco na- čela o enotnosti vsega šolstva**, da se **učiteljstvo vseh šol** kot nositelj vsake reforme po svoji **izobrazbi vedno bolj zbližuje** in prepričani smo, da je vprašanje boljše izobrazbe učiteljstva osnovnih šol **eno najvažnejših šolskih vprašanj**. Sedanja učiteljska smatramo kot **nepripravna za poglobljeno splošno in strokovno izobraz- bo** učiteljstva in noheni oziri ne morejo biti dovolj tehtni, da bi popustili od svo- je zahteve, ki je danes zahteva vsega na- prednega učiteljstva kulturnih držav, da si pridobi učitelj svojo strokovno izobraz- bo po **dovršeni srednji šoli na višjem iz- obraževališču akademskega značaja**. Baš učitelj v samotnem selu — poleg duhov- nika navadno edini izobraženec in dušev- ni vodja naroda — rabi širšo in globljo splošno in strokovno izobrazbo in **omaio- važevanje tega vprašanja je omalovaže- vanje izobrazbe široke mase našega kmetskega naroda**.

11. Da se zajamči vsemu šolstvu za- htevana enotnost, se naj podredijo vse kategorije šol **enemu in istemu ministrstvu** t. j. ministrstvu prosvete.

12. Pričakujemo od UJU, da si bo znalo v vseh načelnih zadevah zagurati **primeren vpliv na sestavo zakonskih na- črtov vseh kategorij šolstva**, tako me- ščanskega, srednješolskega, kakor stro- kovnega in nadaljevalnega, tako glede iz- obraževališč za žensko mladino kakor — in to še posebno — za ljudskošolsko učiteljstvo.

13. Nadejamo se, da nas bodo vsi či- nitelji, ki se čutijo poklicane zastopati **kmetske interese, podpirali v našem stremeljenju po prilagojenju vsega šolstva potrebam široke mase kmetskega naroda**.

+ **ŠMARSKO - ROGASKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 12. marca v Rogatcu. V uvodnih besedah prosi predsednik odbornike, naj ga podpi- rajo v njegovem delovanju. Nato se sprej- me predlog predsednika, naj plačajo ne- prisotni, ki se ne opravičijo, 5 Din. za blo- ke učiteljskega konvikta. Tovariš Volav- šek predlaga, naj zborovanjem prisostvu- je samo učiteljstvo vseh kategorij: aktiv- no, upokojeno in naraščaj; goste naj se popolnoma **zključi**. Po živahni debati je predlog pri glasovanju propadel. Nadalje predlaga tovariš Volavšek, da naj se pri nabiranju velikonočnih pirhov za Jugoslo- vensko Matjico ne eksponira učiteljev; otroci naj sami tekmujejo med seboj v na- biranju. Sprejeto. Enako se sprejme pred- log tovariša Korbarja, da naj se vrše zborovanja ob sobotah ali sredah, ne pa ob uka prostih dnevih. Glede redakcije Ra- dojevičevega šolskega zakona se je po- slala že preje, pravočasno brzojavka na pristojno mesto. Zapisnikar tovariš Verk predlaga, naj se nakupi knjigo za vpisava- nje zapisnikov. Za prihodnje zborovanje se bo naprosilo g. Črnagoja, da bo preda- val. Zborovalo se bo junija na Slatini. Ra- di prepričilo odmerjenega časa odpade pre- davanje predsednika.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

— **Z. v. p. V. P.; A. O.:** Prosimo za nadaljevanje enako stvarno kot je vpo- slano poročilo.

— **Br. Zemljic:** Obrnil si se na na- pačno adresu, ker naše uredništvo nima nikakega opravka z upravo navedenega lista. Vzrok zamude je bil pa objavljen tudi s strani urave v našem listu, zato ostrin tvojih besed ne moremo vzeti na znanje. — J. D.

— **Učit. žen. roč. del:** Za sedaj bomo priobčevali navedeno razpravo.

— **Učit. društvo za Mez. dolino, Tov. P. M.:** Poročilo smo oddali že za zadnjo števil. takoj v tisk in je bilo tudi postavlje- no. le zaradi velike obširnosti je moralo izostati — kakor enako več drugih poro- čil — in ne vidimo zato potrebe omenje- ne namere se obračati do drugih listov. Društvene zadeve, kakor vse drugo, uvršča v list uredništvo, ki radevolje upošteva tudi vse urgence.

— **Izostalo gradivo.** Zaradi poročila o seji viš. šol. sveta in tabele o drag. do- kladah smo morali izpustiti priobčitev zakona o drag. dokladah in nekaj drugega gradiva.

Odgovorni urednik:

Franc Štrukelj.

Last in založba UJU — poverjeništvu

1. ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

RAZPIS NADUČITELJSKIH IN UČITELJSKIH SLUŽB.

Na osnovnih šolah krškega okraja se vsled ukaza viš. šol. sveta z dne 3. III. 1922 št. 2920 razpisujejo nastopne nad- učiteljske in učiteljske službe v stalno namestitve.

Tek. št.	Službeni kraj	Služba		Število		Služba naj se razpiše		Prosto stanovanje	Ali se dobi v kraju hrana	
		način (redovna oz. redovljaka)	učiteljska	predolnih razredov	vzorednice	za moške	za ženske		hrana	ustojeno stanovanje
1	Boštanj	—	1	4	—	1	—	—	1	1
2	Bušca vas	—	1	2	1	—	1	—	—	1
3	Cerklje	—	1	5	3	1	—	—	1	1
4	Cadrece	1	—	1	—	1	—	—	1	1
5	Čatež	1	—	3	—	1	—	—	1	1
6	Črnača vas	1	—	1	—	1	—	—	1	1
7	Dobovec	1	—	1	—	1	—	—	1	1
8	St. Janz	—	1	5	3	1	—	—	1	1
9	St. Jernej	—	1	5	4	1	—	—	1	1
10	Kal	1	—	2	—	1	—	—	1	1
11	Kostanjevica	—	1	5	4	1	—	—	1	1
12	Leskovec	—	1	6	1	1	—	—	1	1
13	Mokronog	—	1	8	—	1	—	—	1	1
14	Radeče	—	1	8	—	1	—	—	1	1
15	Raka	—	1	5	3	1	—	—	1	1
16	St. Ru. ert	—	1	5	1	—	1	—	1	1
17	Svibno	—	1	2	—	1	—	—	1	1
18	Šmarjeta	—	1	3	1	—	1	—	1	1
18	Trebelno	1	—	3	1	1	—	—	1	1
20	Vel. Dol na Zamesko	—	1	5	—	1	—	—	1	1
21	Zamesko	1	—	1	—	1	—	—	1	1

Pravilno opremljene prošnje je vlagati do dne 10. IV. 1922 po predpisani službeni poti.

Okrajni šolski svet v Krškem,

10. marca 1922

Predsednik: Svetec, s. r.

Štev. 1096 o. š. sv.

RAZPIS UČITELJSKIH SLUŽB.

Po naročilu višjega šolskega sveta z dne 4. marca 1922, št. 3025, se razpisuje- jo nastopne nadučiteljske in učiteljske službe v stalno namestitve:

1. Na dvojezični dvorazredni osnovni šoli v **Livoldu** mesto nadučitelja.
2. Na slovenski dvorazredni osnovni šoli v **Strugah** mesto nadučitelja.
3. Na dvojezični dvorazredni osnovni šoli v **Štalcarjih** mesto nadučitelja.

Na vseh treh šolah ima nadučitelj prosto stanovanje. Ker pa hrane n' lahko vedno dobiti, se priporočajo ta mesta v prvi vrsti oženim učiteljem.

4. Na slovenski šestrazredni osnovni šoli v **Velikih Laščah** mesto učitelja. Sta- novanje in hrano dobi tudi samec.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo najkasneje do

31. marca 1922.

po predpisani službeni poti pri podpisane- nem okrajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet v Kočevju,

dne 12. marca 1922.

Predsednik:

Dr. Fr. Ogrin, l. r.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše ljubljene

Mimi Grčar-Likarjeve,

učiteljice

izrekamo vsem našo najiskrenejšo zahvalo. Posebej izrekamo zahvalo vsem, ki so spremili pokojnico na zadnji poti, združenima pevskega zboroma ljubljanskega učiteljstva in onemu Gospodarskega prosvetnega društva za šentjakovski okraj, zastopnikom učiteljstva iz krškega okraja, Barjanom in vsem znancem in prijateljem.

V Ljubljani, 21. marca 1922.

Žalujoči ostali.